

## Védett fajok a Püspökerdőből

A Reflex Környezetvédő Egyesület még a kilencvenes években több győri természeti érték helyi védetté nyilvánítását javasolta, köztük a Püspökerdő teljes területét. A javaslatunk közül a város idáig egyedül a Bécsi úti nádist védte le. Most, hogy a Püspökerdő tervezett irtása miatt elkezdtek a fellelhető források alapján összeállítani a területen otthonra lelő védett fajok listáját nem értjük, hogy az elmúlt évtizedek alatt e terület miért nem vált érdekessé nem csak a helyi, de akár az országos vagy európai szintű védettségre, hiszen a területen első nekifutásra 35 védett fajt sikerült azonosítani.

### A Püspökerdő védett fajai

A listát az alábbi források alapján állítottuk össze:

- Schmidt Dávid és Bauer Norbert: Adatok a Kisalföld flórájának ismertetéséhez I (2005);
- Schmidt Dávid: Adatok a Kisalföld flórájának ismertetéséhez II (2010);
- A Fertő-Hanság Nemzeti Park előzetes állásfoglalása a szabályozási tervmódosításhoz (2015).

Bajuszos denevér	2. oldal
Barátposzáta	3. oldal
Barna varangy	4. oldal
Csilpcsalpfüzike	5. oldal
Csuszka	6. oldal
Dunavölgyi csillagvirág	7. oldal
Durvavitorlájú törpedenevér	8. oldal
Erdei pinty	9. oldal
Fehér madársisak	10. oldal
Fehér tündérrózsza	11. oldal
Fekete rigó	12. oldal
Fülemüle (csalogány)	13. oldal
Gyíkpohár	14. oldal
Inas gyíkvirág	15. oldal
Kecskebéka	16. oldal
Kék cinege	17. oldal
Kígyónyelv	18. oldal
Kormos légykapó	19. oldal
Kornistárnics	20. oldal
Madárfészek	21. oldal
Nagy fakopáncs	22. oldal
Nappali pávaszem	23. oldal
Nyári tóziké	24. oldal
Nyugati pisedenevér	25. oldal
Remetebogár	26. oldal
Rőt koraidenevér	27. oldal
Széleslevelű nőszőfű	28. oldal
Szécinege	29. oldal
Szibériai nőszirm	30. oldal
Szoprán törpedenevér	31. oldal
Szürke hosszúfülű denevér	32. oldal
Téli zsurló	33. oldal
Vitézkosbor	34. oldal
Vízisikló	35. oldal
Zöld küllő	36. oldal



## Bajuszos denevér

*Myotis mystacinus*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 50.000

A hideg északot kivéve egész Európában honos. Középhegységek lakója, a síkvidéken ritkának számít. A bajuszos denevér élőhelye nyílt területek, szétszórtan álló fákkal. Nyáron faodúkból és repedésekben, olykor mesterséges fészekodúkból vagy ablakok zsalugátereinek mögött alszik. A bajuszos denevér általában magányosan él, így is telet át, a mennyezeten, szabadon függeszkedve.

(forrás: wikipedia.hu)

(kép forrása: naturphoto-cz.com)



## **Barátposzáta**

*Sylvia atricapilla*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 25.000 Ft

Európa északi és mérsékelt övi részén él. Ősszel Afrikába vonul. Folyóárterek erdejeinek, parkoknak és kerteknek a talaján található.

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület 1993-ban „Az év madarává” választotta.

Hossza 13 centiméter, szárnyának fesztávolsága 20-23 centiméter, testtömege 16-25 gramm.

A hím sapkája fekete, a tojóé és a fiataloké vörösesbarna.

Rendszeres fészkelő, gyakori fajnak számít.

Évente kétszer költ, május és június között.

(forrás: nimfea.hu)

(kép forrása: vizitura.net)



## Barna varangy

*Bufo bufo*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 10.000 Ft

A barna varangy Európában szinte mindenütt honos. Magyarországon a legtöbb élőhelyen megtalálható, így a Püspökerdőben is szaporodóképes állományt képez. Tápláléka különböző gerinctelen állatokból áll. Férgeket, csigákat, pókokat és sok kerti kártevőt fogyaszt el, ezzel hasznot hajt. A „varas” békaként is emlegetett varangy-faj meglehetősen igénytelen, a konyhakertek egyik leghasznosabb „biokertészének” számít. Évszázadokon át mindmáig tartották magukat a hozzá fűződő népi hiedelmek. A varangy gazdaságilag is rendkívül hasznosnak számít, ugyanis nagyszámú csupaszcsigát, férget, bogarat fogyaszt, ezzel lényegesen hozzájárulva az általa lakott területek ökológiai egyensúlyának megtartásához. Meglehetősen nagytermetű béka, a nőstények akár 15 centiméteresre is megnőhetnek. A szaporodási időszakban, amely az időjárástól és élőhelytől függően változik (március közepétől-május végéig), megkezdődik a megszokott peterakó helyek felkeresése. Ehhez a viszonylag mélyvizű, természetes vagy mesterséges állóvizeket részesíti előnyben. Helyenként tömeges előfordulása ellenére fokozottan veszélyeztetett lehet, számos természetes ellensége van. A faj védelme érdekében különösen fontos lenne a peterakó helyek óvása, fenntartása. Ártatlan és különösen hasznos volta miatt ez a faj ugyanis szigorúan védendő, ami abban is tükröződik, hogy a Berni Egyezmény védelme alatt áll.

(forrás: Dr. Venczel Márton: A barna varangy)

(kép forrása: tothkornel.hu)



## Csilpcsalpfüzike

*Phylloscopus collybita*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 25.000 Ft

Magyarországon rendszeres fészkelő, gyakori fajnak számít. Lombhullató vagy elegyes erdőkben költ, akár középhegységekben is, kedveli a kevésbé árnyékos és nem túl dús aljnövényzetű erdőket. Megtelepedik parkokban, kertekben, gyümölcsösök-ben és fás bokorsávokban is.

A nálunk fészkelő füzike-fajok közül a legkisebb és legsötétebb. A fej nagy része, a farcsík és a hát olívbarna, mindössze az evezők zöldesek, a szemöldöksáv nem feltűnő, piszkos-sárga a hashoz hasonlóan, a lábak feketék.

Nevüket jellegzetes, „csilp-csalp” hangjukról kapták.

A megfigyelések szerint létezik a párórzés ennél a füzike-fajnál, főleg a tojásrakási periódus előtt követik és őrzik a tojókat a hímek, hogy biztosítsák a tojó húségét.

(forrás: wikipedia.hu)

(kép forrása: fotohaz.hu)



## Csuszka

*Sitta europaea*

Magyarországon védett

Eszmei érték: 25.000 Ft

Hatalmas területen, szinte egész Euráziában elterjedt a leghidegebb (Skandinávia, Oroszország északi területei) és a sivatagos területek kivételével. Élőhelyül leginkább különféle természetes és telepített lombdők, arborétumok, parkok szolgálnak. Az ember közelségéhez is meglehetősen jól alkalmazkodott.

A csuszka fákon él, nevét is onnan kapta, hogy akár fejjel lefele is haladva mintegy „csúszkál” a fatörzseken. Repülni is általában csak egyik fáról a másikig szokott.

Speciális táplálkozásmódja miatt erdőgazdaságilag jelentős.

A Kárpát-medencében elterjedt, gyakori és rendszeres fészkelő.

(forrás: mteweb.hu)

(kép forrása: volgyisandor.extra.hu)



## Dunavölgyi csillagvirág

*Scilla vindobonensis*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 2.000 Ft

A Duna-völgyi csillagvirágot a liliomfélék családjába tartozó hagymás, kis növényt „vadjácintnak” is hívják. Március első napjaiban már javában virágzik.

(forrás: gemenczrt.hu)

(kép forrása: onedoor.hu)



## Durvavitorlájú törpedenevér

*Pipistrellus nathusii*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 25.000 Ft

Európában majdnem mindenhol előfordul, állományának alakulásáról viszont keveset tudunk. Magyarországon sok helyütt előkerült, ennek ellenére a ritka fajok közé soroljuk. Hazai populációjának változásairól szinte semmit nem tudunk, bár egyedszámuk - a vizes élőhelyek és az ártéri ligeterdők eltűnésével párhuzamosan - valószínűleg csökken. Bár domb- és hegyvidéken is előfordul, valójában sík vidéki faj. Előnyben részesíti az ártéri ligeterdőket, a mocsaras, nedves élőhelyeket.

(forrás: hunbat.hu)

(kép forrása: naturphoto-cz.com)





## Erdei pinty

*Fringilla coelebs*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 25.000 Ft

A Kárpát-medencében rendszeres fészkelő. Erdőkben, ligetekben és gyümölcsösökben található. Fellelhető mindenütt, ahol legalább néhány fa koronája védelmet nyújthat számára.

Díszes, nagyon szépen éneklő madarunk; jókedvében pink-pink-nek hangzó hangokat, röptében pjü-pjü kiáltásokat hallat. A hím revirt jelző, ún. esőhívó hangja egyénileg nagyon eltérő. Változatos futamokból áll, amelyekben a szakemberek szigorú szabályokat mutattak ki.

A hím olyan, mintha kékesszürke sapkát viselne: a homloka koromfekete, fejteteje, nyakszirtje kékes palaszürke. Szeme környéke, pofája világos rozsdabarna, begye és melle vörhenyes. Dolmánya vörhenyesbarna, felső háta és farcsíkja élénk sárgazöld. A test alsó része borpiros. Szárnyán a színek csíkokban váltakoznak: a középső szárnyfedőtollak fehérek, a két szélső kormánytoll csaknem fehér, a többi szürke.

A 19–20. század fordulóján komoly hagyományai voltak a pintyek énekversenyeinek. A jó verésű hímeket felhasználták a – szomszédos kalitkában nevelt – fiatalok tanítására, és nagy értéként becsülték meg őket. Manapság ezzel a módszerrel próbálnak elterjeszteni néhány, háttérbe szorult dallamot (amit már csak nagyon kevés hím énekel), és próbálkoznak egyes, kihalt dallamok újratanításával is – az erdei pinty öröklött hangutánzó képessége ugyanis jelentős, de csak a sajátos faji énekéhez illeszkedő dallamokat tanulja el.

Lomb- és tűlevelű erdőkben, ártéri ligeterdőkben, parkokban, gyümölcsösökben, erdőszávokban, fasorokban fészkel.

(forrás: wikipedia.hu)

(kép forrása: enfo.agt.bme.hu)



## Fehér madársisak

*Cephalanthera damasonium*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 10.000 Ft

A középhegységekben és a Dunántúlon honos, az Alföldön csak szórványosan előforduló orchidea. Április-májusban képződő fehér virágai többnyire zártak, a mézajak rövidebb a lepelnél és sárga foltos.

Nyirkos, sziklás és mészkerülő erdőkben, száraz tölgyesekben, ligetekben, cserjésekben fordul elő.

(forrás: [budaiarboretum.uni-corvinus.hu](http://budaiarboretum.uni-corvinus.hu))

(kép forrása: [panoramio.com](http://panoramio.com))



## Fekete rigó

*Turdus merula*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 25.000 Ft

Sík-, domb- és hegyvidékeken egyaránt gyakori faj. Nagyobb városokban is megtelepszik. Szép énekével kellemes hangulatot teremt erdeinkben, sőt ma már akár a városokban is. Elterjedtsége, emberközeli életmódja és lágyan csengő éneke miatt számos dalban, énekben szerepel a fekete rigó, elsősorban trillázó éneke miatt.

Bogarakat és azok lárváit, pattanóbogarakat, cserebogarakat, lószúnyogokat és gilisztákat zsákmányolnak, de nagyon szeretik a gyümölcsöket is. Egy részük állandó, más részük a Földközi-tenger nagy szigetein és Olaszországban tölti a telet.

(forrás: wikipedia.hu)

(kép forrása: természetbolond.hu)



## Fehér tündérrózsa

*Nymphaea alba*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 5.000 Ft

A fehér tündérrózsa tápanyagban gazdag, iszapos talajú álló- vagy lassan folyó vizek lakója. Körülbelül 3 méter is lehet a vízmélység.

A virágzási ideje június - szeptember között van.

A víz tisztán tartásában fontos szerepük van, mivel víz felszínén elterülő leveleik beárnyékolják a vízfelszínt, így csökkentik az esetleges algásodás kialakulását.

(forrás: vadonleso.hu)

(kép forrása: botanikaiforum.hu)



## Fülemüle (Csalogány)

*Luscinia megarhynchos*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 25.000 Ft

Európában, Kelet- és Közép-Ázsiában költ. A Kárpát-medencébe áprilisban jön, és szeptember közepéig marad, a telet Nyugat- vagy Közép-Afrikában tölti. Hazánkban elsősorban a Dunántúlon és az Északi-középhegységben fordul elő. Alföldi elterjedése a számára megfelelő élőhelyektől függ. A fülemüle gazdag aljnövényzetű lomberdők szélén, folyókat kísérő fűz-nyár ligeterdőkben, nagy bokrosokban, parkokban, öreg temetőben telepszik meg elsősorban.

A földön vagy bokrok tövében található rovarokkal, férgekkel, pondrókkal táplálkozik, így a kert- és termőföld-tulajdonosok segítőtje. Fogságban elpusztul.

A legzeneibben éneklő énekesmadár, a dal királyának is nevezik, az udvarló hímek hangja májusi éjszakákon zeng. Gégéje négy hangot képes egyidejűleg kiadni, zeneileg tökéletes akkordokat is énekel.[1] A tojó nem énekel.

A hazai fülemülékre a legnagyobb veszélyt élőhelyeik elpusztítása, megszűnése jelenti.

(forrás: wikipedia.hu)

(kép forrása: volgyisandor.extra.hu)



## **Kései gyík pohár**

*Blackstonia acuminata*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 5.000 Ft

Iszapnövényzetben, mocsárréteken, lápréteken, szikeseken jellemző.  
Július-augusztusban virágzik.

(forrás: terra.hu)

(kép forrása: florabonaerense.blogspot.com)



## **Inas gyíkvirág**

*Cnidium dubium*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 10.000 Ft

Az inas gyíkvirág nedves, elárasztott folyó menti rétek, láp- és mocsárrétek, ligeterdők lakója. A virágzási ideje júliustól szeptember végéig tart.

(forrás: természetvedelem.hu)

(kép forrása: wikipedia.hu)



## **Keckebeke**

*P. ridibundus* × *P. lessonae*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 10.000 Ft

A keckebeke egy rendkívül elterjedt kétéltű, amely – mint az utóbbi évek DNS-vizsgálatai kiderítették – valójában nem önálló faj, hanem a tavi béka és a kis tavibéka természetes hibridje, így fennmaradása mindkét faj jelenlétét igényli.

A hátsó lábai jóval hosszabbak az elsőknél, úszásra alkalmasak, ujjait úszóhártya köti össze; színe zöld, sárgás hosszávokkal és barna foltokkal hasa fehér vagy sárgás. Teste 6-8 cm hosszúságot is elér; hátsó végtagjai 10-11 cm hosszúak.

Nagy példányszáma garantálni látszik fennmaradását, bár a vizes élőhelyek eltűnése, a vízszennyezés és a rovarirtó szerek potenciális veszélyforrást jelentenek. A keckebeke számos állatkísérlet alanya, és ez a faj szolgál az egyes országokban kedvelt békacomb forrásául. Magyarországon – mint minden kétéltű és hüllő – védeltséget élvez.

(forrás: [allat-i.eoldal.hu](http://allat-i.eoldal.hu))

(kép forrása: természetbolond.hu)





## Kék cinege

*Cyanistes caeruleus*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 25.000 Ft

A kék cinege alapvetően európai madárfaj. Gyakorlatilag az egész kontinens területén találkozhatunk vele, de Észak-Afrika mediterrán területein és a Közel-Kelet kevésbé száraz vidékein is megél. Egyedül a különösen hideg övezeteket kerüli, de az ember közelségéhez jól alkalmazkodott. Apró termetű, közismert és közkedvelt madárfaj, az európai régió egyetlen sárga-kék cinegefaja.

A színpompás kis madár nevét kék fejtetőjéről és kékes szárny- és farokvégéről kapta. Csőre, torka, valamint fehér arcfoltjait közrefogó szem- és nyakszalagja fekete, hasa sárga, háta és szárnyai zöldes színűek.

A faj igen hasznos kis rovarpusztító, kedvelt táplálékát lepkehernyók, pókok, poloskalárvák, lószúnyogok, bársonylegyek képezik.

(forrás: wikipedia.hu)

(kép forrása: enfo.agt.bme.hu)



## Kígyónyelv páfrány

*Ophioglossum vulgatum*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 5.000 Ft

Egész Közép-Európában, a síkvidékeken mindenütt megtalálható, de napjainkban a nedves területek lecsapolása és a zöld felületek fokozott kihasználása következtében megfogyatkozott. Nyirkos rétek, mocsaras erdők lakója. Szárazabb helyeken, például sovány gyepekben is előfordul.

A spóráképzés ideje júniustól augusztus végéig tart.

Nehezen észrevehető, sárgászöld páfrány. Rövid földbeli hajtásából csupán egyetlen, két részből álló levél emelkedik a föld fölé.

(forrás: terra.hu)

(kép forrása: botanikaiforum.hu)



## Kormos légykapó

*Ficedula hypoleuca*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 25.000 Ft

Euráziában és Afrikában honos, hegy és dombvidéki erdők lakója. Hosszú távú vonuló, telelni délre vonul.

Repülő rovarokkal táplálkozik, még a gyorsan forduló lepkéket is megfogja. A zsákmányt később a faághoz csapkodja, így letöri a szárnyait és lábait, az emészthetetlen kitinpáncélt később visszaöklendezi. Nedves, esős időben a földön is keresgél. Magas korhadt fák odvaiba készíti fészket, melyet mohával bélel ki.

Április-május és augusztus-november hónapokban tartózkodik Magyarországon, de alkalmilag fészkel is.

(forrás: wikipedia.hu)

(kép forrása: naturphoto-cz.com)



## **Kornistárnics**

*Gentiana pneumonanthe*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 10.000 Ft

Élőhelye inkább mészkörülő; kiszáradó láprétek, hegyi rétek, szőrfűgyepek, de előfordul mocsárréteken, nádasokban, fűzlápokban, erdeifenyvesekben és gesztenyésekben is.

Jellegzetes, rokonaitól is könnyen megkülönböztethető faj.

A sorsa elsősorban attól függ, hogy termőhelyét sikerül-e háborítatlanul megőrizni.

Régebbi magyar neve (tüdőtárnics) jelzi, hogy egykor a tüdőbaj gyógyítására is használták.

(forrás: kornistanrincs.atw.hu)

(kép forrása: wikipedia.hu)



## **Madárfészek**

*Neottia nidus-avis*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 5.000 Ft

Többé-kevésbé valószínűsíthető, hogy nemzetségének egyetlen faja. Európában, és így Magyarországon is honos.

Az árnyas erdőtalajon nem egyszerű észrevenni, de még közlről nézve is elszáradt növénynek tűnik sárgásbarna színével. Korhadéklakó; táplálékfelvételét a gyökerén élő gombafajok segítik. Nyirkos, árnyékos lomberdőkben (gyertyános-tölgyesekben, bükkösökben, mezofil erdőkben) nő. Május-júniusban virágzik.

(forrás: orchideavilag.hu)

(kép forrása: szfki.hu)



## Nagy fakopáncs

*Dendrocopos major*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 25.000 Ft

Európában, Ázsiában és Észak-Afrikában él. Magyarországon gyakori.

Évente egyszer költ. Nászidőszakban a hím jellegzetesen dobol a korhadt fákon.

Territóriumán belül több odút is készít, de csak egyben fészkel. A tojó 6 tojását az odú alján levő faforgácsra rakja. A kotlás 14-16 napig tart. Mindkét szülő üli a tojásokat. A balkáni fakopáncs hazai megtelepedése után (30-40-es évektől) egyedszáma csökkent az urbanizált élőhelyeken. A fatörzsön táplálkozó fajok többségéhez hasonlóan télen is megtalálja táplálékát, ezért nem vonul el. Télen kóborló, de soha nem megy messze előző évi költőhelyétől.

Hegy- és síkvidéki erdőkben egyaránt előfordul.

Erős csőrével lyukat vés a fába, a kéreg alatt élő hernyókat keresgélve, majd ragadós nyelvvel szedi ki táplálékát. A fatörzsről is összeszedi a bogarakat, és a gyümölcsöket is megeszi. Esetenként gyűrű alakban kis lyukakat váj a fa törzsébe, hogy felnyalagathassa a kicsorduló nedvet. Feltöri, kitágítja a kis énekesmadarak fészekodvakat, hogy felfalhassa a tojásokat, illetve a fiókákat.

(forrás: wikipedia.hu)

(kép forrása: naturephoto-cz.com)



## Nappali pávaszem

*Aglais io*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 2000 Ft

A legismertebb európai nappali lepkék közé tartozik. Csaknem egész évben látni; Magyarországon rendszerint 2 nemzedékes. Gyakori a parkokban, kertekben (a városokban is), erdőszéleken és minden olyan, nyíltabb területen, ahol sok a virág.

Ennek a mutatós lepkének egyedülálló mintázata van. A feltűnő szárnyfelszínével ellentétben szárnyának fonákja sötétbarna, bíboros fekete vonalakkal, ami kitűnő rejtő szín. A nőstények kissé nagyobbak a hímeknél.

A lepkék barlangokban, padlásokon, odvas fákban, pincékben telelnek át csukott szárnyakkal, amik feketesége jól álcázza őket. Már kora tavasszal megjelennek – szárnyuk eddigre megkopik, és gyakran szakadozott is.

(forrás: wikipedia.hu)

(kép forrása: enfo.agt.bme.hu)



## Nyári tőzike

*Leucojum aestivum*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 10.000 Ft

Magyarországon főleg a Dunántúlon (Vas, Csurgó, Zala, Zselic, Somogy, Baranya), illetve az Alföld egyes részein (Duna- és Tisza vidéke, Rába-, Kőrös-, Maros-, és Dráva-völgyek, Mezőföld, Dabas, Bátorliget)

Nyirkos vagy nedves rétek, ártéri erdő, nedves, időszakosan elárasztott, tápanyagban dús, humuszos agyag, illetve vályogtalajokon fordul elő. Magyarországon a puhafaligetek (fűz, nyár, éger) védett növénye. Április-június között virágzik.

A nyári tőzikét 2013. év vadvirágának választották.

(forrás: wikipedia.hu)

(kép forrása: botanikaiforum.com)





## Nyugati piszedenevér

*Barbastella barbastellus*

Magyarországon fokozottan védett

Eszmei értéke: 100.000 Ft

Európában és a Kaukázusban honos, Magyarországon szórványosan fordul elő. Erdős hegyvidékek lakója, de síkságokon is él.

Közepes termetű faj. Nevét érdekes, „dekoratív” arcorráról kapta, amely egy mopszliéhoz hasonlítható. Fülei - amelyek a termetéhez képest nagyok és nagyon szélesek - a fejtetőn összenőttek. Néhány egyednél a fül külső élén egy kis bőrlebeny is található. A fülfedő közepesen hosszú, alapja széles, de felfelé gyorsan keskenyedik. A bunda viszonylag hosszú, színe a háton fekete, ritkábban barnásfekete, a szőrszálak vége világosszürke, ettől a hát ezüstösen futtatottnak tűnik. A hasi oldal sötétszürke. Az arcorr, a fülek és a vitorlák feketék. Állománya egész Európában erősen megfogyatkozott, több helyütt kipusztult vagy a kipusztulás fenyegeti. Bár hazánkban több helyről is előkerült, ritkának számít. Az élőhelyek gyors megszűnése miatt Európa-szerte veszélyeztetett.

(forrás: hunbat.hu)

(kép forrása: greenfo.hu)



## Remetebogár

*Osmoderma eremita*

Magyarországon fokozottan védett

Eszmei értéke: 250.000 Ft

Magyarországon fokozottan védett faj. Folyó menti füzesekben, fáslegelőkön él, de egyes erdőrezervátumokból is előkerült. Magyarországról a következő Natura 2000 természetvédelmi területekről vannak előfordulási adatai: Szigetköz, Bükk-fennsík és a Lök-völgy, Rába- és Csörnöc-völgy, Mecsek, Mátra északi letörése, Béda-Karapanca, Felső-Nyirádi-erdő és Meggyes-erdő, Gödöllői-dombság, Keszthelyi-hegység és Börzsöny. Szaproxilofág állat, azaz elhalt faanyagot fogyaszt. A sárgabarackillatot árasztó nagytestű bogár egész Európában veszélyeztetett. Korhadó, pusztulásnak indult fákban fejlődik. Az idős tölgyfák pusztuló gesztjében néha hatalmas odvak alakulnak ki. Az odvakat kitöltő korhadék – ha elegendő mennyiségű – őrzi a nedvességet, és egyenletes körülményeket biztosít fejlődő pajorjainak. Keveset mozog, a tenyészhelyül szolgáló odvat még a kifejlett bogár is alig hagyja el, ezért is kerül ritkán a bogarászok szeme elé. Magyarországon 2001 óta fokozottan védett, természetvédelmi értéke 250 000 forint. A Természetvédelmi Világszövetség (IUCN) Vörös listáján mérsékelten fenyegetett fajként szerepel.

(forrás: természetbolond.hu)



## Rőt koraidenevér

*Nyctalus noctula*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 25.000

Az egyik leggyakoribb európai denevérfaj, mindenütt előfordul. Bár állománya valószínűleg csökkent, még így is stabilnak mondható. Magyarországon gyakori faj, nem veszélyeztetett. Hegy-, domb- és sík vidéken egyaránt előfordul. Kedveli az idősebb erdőket, de nem feltétlenül kötődik hozzájuk. Inkább a ritkás erdők, kultúrtájak lakója.

Európa egyik legnagyobb termetű denevérfaja.

Ligetes, nyílt területek, folyók, tavak, nádasok felett, erdőszegélyek mentén vagy erdei nyiladékokban szerzi zsákmányát.

(forrás: hunbat.hu)

(kép forrása: zooszeged.hu)



## Széleslevelő nőszőfű

*Epipactis helleborine*

Magyarországon védett

Eszmei értéke:

Magyarországon minden, vagyis közel hetven orchidea faj védelmet élvez. Szín-és formaviláguk páratlanul gazdag, viszont élőhelyeik változását nagyon megsínylik. Vannak gyakoribb és nagyon ritka fajok is. A nőszőfüvekkel viszonylag gyakran találkozhatunk. Erdei tisztásokon az aljnövényzetben találhatók.

(forrás: [novenyhatarozo.hu](http://novenyhatarozo.hu))

(kép forrása: [pusztaitolgyesek.hu](http://pusztaitolgyesek.hu))



## Széncinege

*Parus major*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 25.000 Ft

A széncinege alapvetően eurázsiai madárfaj, gyakorlatilag egész Európa területén találkozhatunk vele. Az egész Kárpát-medencében gyakorinak mondható.

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület 1984-ben a többi cinkével együtt, majd 2011-ben önállóan „az év madarává” választotta.

Megismerhetjük a „nyitnikék” és „tí-cső” kiáltásairól, díszes tollazatáról ezt a mindenevő madarat. Ezeknek a kismadaraknak a hasznosságát hosszan sorolhatnánk, mert a fák törzsét, leveleit, rügyeit egyaránt tisztogatják. Napjainkban a rengeteg permetezőszer használata jelentősen csökkentette a táplálékforrásukat, viszont az ő munkájukat pótolni semmilyen szerrel vagy eljárással nem lehet. Méltán hívhatnánk őket a fák biológiai védelmezőjének is. A fák rovarvilágának egyik legeredményesebb pusztítói.

(forrás: wikipedia.hu)

(kép forrása: naturphoto-cz.com)



## Szibériai nőszirm

*Iris sibirica*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 10.000 Ft

Az alapfaj hazája Európa, Ázsia, nálunk nedves réteken, üde tölgyesekben él. Változó vízellátású láp- és mocsárréteken, láperdők szélén fordul elő.

Hazánk feltűnő szépségű, ritka kincsei a különböző nőszirm-fajok, nagy részük védelmet élvez. A sárga és lila árnyalataiban pompáznak, virágaik szerkezete egészen különleges.

Május-júniusban virágzik.

Az Év Vadvirága 2014-ben a szibériai nőszirm lett.

(forrás: [novenyhatarozo.info](http://novenyhatarozo.info))

(kép forrása: [novenyalbum.hu](http://novenyalbum.hu))



## Szoprán törpedenevér

*Pipistrellus pygmaeus*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 25.000 Ft

Európa erdeiben található meg. Hazánkban a Tiszántúl és a Duna–Tisza köze északi tájain fordul elő, és a Dunántúlon szórványosan előfordul.

Sok esetben vizek fölé hajló vagy sűrű növényzetben vadászik. Táplálékspektruma sokféle, de főképp szúnyogokat, molylepkéket, apró rovarokat fogyaszt.

Populációs trendje ismeretlen. Gyakori fajnak tűnik, de ritkább, mint a közönséges törpedenevér. Esetleges védelmi intézkedések lehetnek a vadászterületként használt erdők és a szálláshelyként használt épületek megfelelő kezelése.

(forrás: természetvedelem.hu)

kép forrása: naturephoto-cz.com)



## Szürke hosszúfülű denevér

*Plecotus austriacus*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 50.000 Ft

Európában a barna hosszúfülű-denevérnél - az épületekben széleskörűen alkalmazott fakonzerváló szerek miatt - ritkább, veszélyeztetett faj. Magyarországon általánosan elterjedt, de sehol sem tömeges. Hazai állománya - a fenti okra visszavezethetően - valószínűleg csökkenőben van. Hegyvidéki területeken és síkságokon egyaránt megtalálható. Épületlakó faj, kolóniáit - amelyek akár 80 példányból is állhatnak - padlásokon, templomtornyokban alakítja ki. A hideget jól tűri; télen pincékbe, ritkábban barlangokba húzódik, vagy a padlások melegebb zugaiban marad.

(forrás: hunbat.hu)

(kép forrása: naturphoto-cz.com)





## Téli zsurló

*Equisetum hyemale*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 5.000 Ft

A zsurlók a legősibb szárazföldi növények közé tartoznak.

A téli zsurló viszont a ritka, veszélyeztetett fajok közé tartozik. Természetvédelmi értéke 5000 forint. Nedves talajú erdőkben, patakok mentén él.

A téli zsurló szára erőteljes, a 6 milliméter vastagságot és a 150 centiméter magasságot is eléri, de sohasem ágazik el.

A téli zsurló ligeterdőkben képez állományokat.

(forrás: sostoierdo.hu)

(kép forrása: vizinoveny.hu)



## **Vitézkosbor**

*Orchis militaris*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 10.000 Ft

Láp- és homoki réteken, pusztafüves lejtőkön, karsztbokorerdőkben, száraz tölgyesekben, láp- és ligeterdőkben, felhagyott homokbányákon fordul elő.

(forrás: terra.hu)

(kép forrása: headline-news.org)



## Vízisikló

*Natrix natrix*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 25.000 Ft

A vízisikló egy közismert és elterjedt eurázsiai, nevével ellentétben nem szorosan a vízhez kötődő kígyófaj. Elsősorban lassabb folyóvizek, tavak, holtágak, mocsarak mellett él, de kavicsbányákban, lápokban és víztől távolabb is előfordul sík-, domb- és alacsonyabb hegyvidéken egyaránt.

A vízisikló 80-85 cm hosszú, kizárólag nappal aktív kígyó. Színe általában zöldes barna, szürke vagy esetenként fekete. Gyakran díszítik apró sorban futó fekete pikkelyek, illetve nagyobb fekete foltok. Legfőbb ismertetőjegye a feje mögött látható két félhold alakú citromsárga, esetenként narancssárga folt.

Az emberek oktalan félelmükben gyakran végeznek vele, illetve a vizek szennyezése és a vizes élőhelyek pusztulása csökkenti a faj állományát. Természetes ellenségei is akadnak szép számmal: tojásait patkányok és kutyák, a kis siklókat halak és békák, a kifejlett egyedeket gázlómadarak, sünök fogyasztják előszeretettel.

(forrás: [magyarkigyok.gportal.hu](http://magyarkigyok.gportal.hu))



## Zöld küllő

*Picus Viridis*

Magyarországon védett

Eszmei értéke: 50.000 Ft

Magyarországon rendszeres fészkelő, nem vonuló, télen is hazánkban marad.

Testhossza 32 centiméter, szárnyfesztávolsága 41 centiméter. Tollazata a hátán zöldes-sárgás, hasa és begye világos. A tojó fekete bajszáról ismerhető fel. Mindkét nemnek piros fejfedője van. A fiatal madár arc-, torok- és begytollazata sávozott. Hangja messze csengő, éles, csökkenő hangmagasságú kacagás. Röpte surrogó, erősen hullámvonalas.

Erdei madár, de élelmét a réteken gyűjti. Ez főként hangyákból és más rovarokból tevődik össze, de táplálkozik magvakkal és gyümölcsökkel is. Arra is volt már többször példa, hogy méhkaptárt dúlt szét. A madarak tavasszal párosodnak és felosztják egymás között a szülői teendőket. A zöld küllő 7 évig is él.

Bár a zöld küllő sok helyütt még gyakori, mégis védenünk kell, hogy ez a színpompás madár minél többet röpködhessen lakhelyünk környékén.

(forrás: Somogyvári Márk)

(kép forrása: enfo.agt.bme.hu)